

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones mediocres sancti Bonaventure de tempore

Bonaventura <Sanctus>

Argentine, 14. III. 1496

D[omi]nica s[e]c[un]da in xl. de ep[isto]la.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31133

Dominica II. in. xl.

fidu⁹ fuerit. tanto ex eis vberiorē intelligentiā capit. Si cut terra q̄ q̄nto ampli⁹ excolit. tanto vberio⁹ fructificat. Dōnib⁹ mūdāmur. lectiōibus instruimur. vtrūq⁹ bonū si liceat. si nō liceat. meli⁹ est orare q̄ legere. Qui vult cū deo semp esse. frequē debet orare. frequēter et legere. Nā cū oram⁹ ipi cū deo loq̄mur. cū vero legim⁹ de⁹ nobiscū loquit. Omnis pfectus et meditatōz et lectiōe pcedit. Scientiaz deus oīm et dñs noluit p verba alic⁹ alterius artis aut scie q̄ p̄ba sacre scripture diabolu cōfutare. oñdens virtutē ei⁹ et dignitatē. Est em̄ sacra scriptura latibulū xp̄i. Ps. Posuit tenebras latibulū s. zc. Act. viij. Locus autē scripture h̄ erat quaz legebat. Quasi ovis duces ad vic. zc. Est etiā xp̄i penu et promptuarium. Ps. Promptuarīa eoz ple. sez p̄dicatoz xp̄i. Hoc signatū habem⁹ Gen. xij. vbi dicitur. q̄ ioseph repleuit omnia horrea et p̄mptuarīa egypti p̄tra venturā famē. vij. āno. Est etiā xp̄i scola et studium. Ps. Annūciate int̄ gentu. et. j. Tbimo. iij. Om

nis scriptura diuini⁹ iuspirata utilis est ad docēdū. ad arguendū. ad corripiendū. ad erudiendū i iusticia. Amen.

Dñica scda in. xl. de epla.

Ec est uo

b luntas dei sanctificatio v̄ra zc. Tbess. iij. Duplex ē sanctificatio. Sanctificamur em̄ per cordis p̄tritionē. p̄ modestā cōuersationē. p̄ bonaz opationē. p̄ vtriusq⁹ boīs mūdiciā et purificationē. Un̄ h̄. Nos scelerū luct⁹. vite mod⁹. act⁹ opimus. Mundicie virtus sanctificare solēt. Igit̄ p̄ma sanctificatio est luct⁹ penitētie p̄ pctis q̄ tante h̄tutē est q̄ fm̄ dei voluntatē et bñplacitū altissimi de pctōrib⁹ sc̄tōs et iustos facit. sic p̄tz in magdalena et in dauid. et in alijs pctōrib⁹ multis sup̄ q̄s sanctificatio venit. Ps. Super ipm̄ aut̄ ef. sa. m. et Ap̄ls j. Cor. vj. Et hec aliq̄n̄ fuisse nunc aut̄ abluti. nūc sc̄tificati zc. De hac sanctificatione d̄z Exo. xij. Sanctifica mihi omē p̄mogenituz qd̄ apit vuluā in filijs isrl̄ tam in hominib⁹ q̄ in iumentis. P̄mogenitū at̄ asini oue redimes

hoc est. immūdiā vite prio-
ris murabis innocentia bo-
ni finis. qđ fit p̄ sanctificati-
onē p̄nē. Exemplū in latro-
ne sero penitente. Multi ei
vt dicit Isido. superna gr̄a
respecti. in extremis suis ad
deū conuertunt p̄ penitētiā.
z quecūq; mala gesserūt. q̄ti-
dianis fletibus purgāt. atq;
in bonis factis male gesta cō-
mutāt. In vita hominis fi-
nis q̄rendus est. quoniā de-
us non respicit quales ante fue-
rimus z q̄les ante uixerim?
sed quales circa finē uite eri-
mus. Ecc̄es. xj. Si cecide-
rit lignum ad austrū siue ad
aquilonē. ibi erit r̄c. Se-
cūda sanctificatio est mod-
vite. vt sciat homo cōuersari
honeste. j. Pe. j. Non p̄figu-
rati priorib; ignorātie vestre
desiderijs. sed p̄m eum q̄ vo-
cauit vos sanctū. vt z ip̄i san-
cti in om̄i cōuersatōne sitis.
quoniā scriptuz est. Sancti
estote quoniā ego sc̄tus sum
Qui vocauit vos sc̄m. Glo.
id est. exemplo xp̄i q̄ est san-
ctificat⁹ a deo. z q̄ sanctifica-
uit vos. vt in om̄i cōuersati-
one sitis sanctiz p̄fecti sicut
pater v̄r celestis p̄fectus est.
Hic est sanct⁹ ille de cui⁹ mā

sueta z modesta cōuersatiōe
dicit in Ps̄. Cū sancto san-
ctus eris. z cū v̄ro inno. in-
no. eris. z cum elec. elec. eris.
Sanct⁹ fuit christ⁹ in conce-
ptione. qz de sp̄sctō cōcept⁹
est. Innocens in vite cōuer-
satione. qz peccatuz nō fecit.
nec inuent⁹ est dolus in ore
eius. Elect⁹ in p̄destinatiōe.
qz iuxta aplm̄ Roma. j. p̄-
destinat⁹ est fili⁹ dei in virtu-
te p̄m sp̄m̄ sanctificatiōis ex
resurrectiōe mortuorum.

Multi exemplo sc̄tōs nos
esse oz sc̄oz p̄gregatiōe. Ps̄.
Congregate il. s. ei⁹ r̄c. In-
nocentes modesta p̄uersati-
one. Phil. iij. Modestia ve-
stra nota sit oib; hoib;. Ele-
ctos testimoniū approbatōe.
Actu. vj. Considerate ex vo-
bis vi. b. re. r̄c. Multi hodie
errant in electiōe. z eligūt nō
modestos. sed molestos. nō
innocētes. sed nocētes. non
viros sanctitat⁹. sed crudeli-
tatis Exēplo abimelech qui
interfecit. lxx. viros fr̄es su-
os sup lapidē vnū. i. duriciā
z p̄tinaciā suam. Judicū. ix.

Tercia sanctificatio ē stu-
diū bonorū opez. ex bonis
em̄ opib; sanctificatur hō. sicut
beat⁹ Nicolaus z sanct⁹

Dominica II in xl.

Martinus. ex opib; misericordie glorificati sunt. et multi alij sancti fm voluntate dei. Bonoz em laborz gloriosus e fructus. sicut dz Sap. iij. Sic em deivoluntas est vt bn operantib; merces reddat Sap. x. Reddet de^o mer. la. san. su. vel hic vl in futuro. l' vtrobiq; qz ipe nullu bonuz op^o relinqt irremuneratu. z nullu malu impunituz. j. Pe. ij. Sic est voluntas dei vt bn facleres obmu. fa. impzu. h. ig. norantiaz. Imprudentes sut q detrahut opib; bonis z resistut scis. iij. Jo. j. Si venero comoneaz ei^o opa q facit. sb malignis garrics in nos loquit de qda detractore et bucco garrulo dyotrepe. qd interpretat speciosus isulsus. vel doctor insanicus. Tales em qnq; speciosi z decori in aliqb; graz donis z vtutib; inueniunt. sz sbositas z garrulitas ipoz reddit eos infulsos z insanos. Prouerb. xxv. Sicut vrbs patens et absq; muroz ambitu. sic qui no pot in loquedo cohibere spm suu. Q tales no sint audiendi nec imitadi ondit be at^o euage. cu subdit. Carissimi me noli imitari qd malu est

sed qd bonu. Qui bn facit ex deo est. q male no videt euz. Vita scroz in medio posita est. sicut dicit Aug. Qui nos amant qrunz qd laudent in nobis. q aut oderunt detrahut nob. Nos aut in vtroq; medio constituti. vitā nrām et famaz sic custodire debem^o vt no erubescat de detractorib; laudatores. Nota versiculos q; btis Aug^o. scripserat i mesa sua ptra detractores. Si qs amat pns absentu rodere vitā. Hac mesa indignā nouerit esse suam.

Quarta sanctificatio est virtus continētie. de qua h expresse loquit apl's. ondes quid appellet sanctificatōem vt abstinence inquit vos a fornicatione. vt sciat vnusq; q vestrum suuz vas possidere in sanctificatiōe z honore no in passiōe desiderij sicut z gentes zc. Passio desiderij luxuria est omnis delectatio carnalis. An tales immūdi z sordidi hoies patici vocantur. Vas g qd subiacer luxurie inquinamentis. et die ac nocte subseruit carnis imūdicjs. quō poterit esse vas sanctificationis. z ho. Et q modo deus infunderet spi

ritū sanctificationis in vasa
corruptiōis. Ps. Corrupti
sunt et abhomi. fa. sunt. etc.

Nota q̄ p̄m Beñ. tria sunt
q̄ faciūt hoīem sc̄m. videli/
cervictus sobri⁹. actus iust⁹.
sensus pi⁹. Victus sobri⁹. si
p̄tineret. si socialit̄. si obedi
ent. i. caste. caritative et hūilit̄
vixerim⁹. p̄ continentiaz em̄
castitas. p̄ socialitatez chari/
tas. p̄ obedientiaz hūilitas
acquirūt. Actus iust⁹ erit. si
fuerit rectus. discretus. fru/
ctuosus. Rect⁹ p̄ bonā inten/
tionez. discret⁹ p̄ mensuram
possibilitatis. fructuosus p̄
utilitatē proximorū. Sen/
sus pi⁹ erit si fides n̄ra deuz
sentit. sūme potentē. sūme sa/
pientē. sūme bonuz. et si p̄ ei⁹
potentiā nostrā credam⁹ ad
inuari infirmitatē. p̄ eius sa/
pientiā n̄ram credam⁹ corri/
gi ignorantia. p̄ eius bonita/
tem n̄ram credamus abluī
iniquitatē. Studeam⁹ igif
diuine voluntatis bñplacito
sic obedire vt mereamur san/
ctificatiōis ei⁹ plenitudinez
obtinere. A. De euangelio

Assumpsit

a Iesus petruz etc. vsqz
ibi. et trāssfigurat⁹ est añ eos.

Matth. xvij. Quadruplex
est transfiguratio. videlicet
xpi. angeli. demonis. et hoīs
Und. b. Quattuor in varijs
sunt visi sepe figur̄. Rex n̄r
xps. angel⁹. host⁹. hō Trāss/
figuratio xpi ē gliosa. sic hic
d̄r. q̄ facies ei⁹ resplēdit sic
sol. et vestimēta ei⁹ candida si/
cut nix. Fuit autē h̄ trāssfigu/
ratio dñici corpis qdā preli/
batio et attestatio future re/
surrectiōis et etne beatitudi/
nis n̄re. De q̄ Phil. iij. Sal/
uatozem ex. etc. vsqz ibi. cōfi/
guratū corpi cla. s. et ij. Cor.
ij. Nos vero reuelata facie
gliam dñi specularēs. in ean/
dē imaginē trāssformamur.
a claritate in claritatē etc. At/
testat autē ista n̄ram. a tempe
Glo. Octaua die dñs glam
future b̄titudis discipul⁹ ma/
nifestauit. qz octauo die gau/
diū resur. rectōis futurū erit
Nos etiā p̄ b̄ sc̄li etates. et
septiaz det̄ aīaz p̄ mortē q̄
octaua resurgē. Matthe⁹
ponit dies sex. Marcus. vij.
Luc. viij. b̄ trāssfiguratiōis.
Itē a loco. glo. Mōs i qm
dñs ascēdit. s̄gt vt mēte i ex/
celsis h̄tēt. q̄ xpm in decore
suo videre desiderant. Ps.
Quis ascēdet in mō. dñi. etc.

Dominica II. in. xl.

Item a numero psonaz.
Blo. Tres secuz dñs ducit
vt tribz ydoneis testibz mun-
dus credat. z vt significetur
eos illic etnauisione letari. q̄
hic fide sc̄te trinitat̄ sunt im-
buti. vl' per tres istos accipe
tres ordines saluandoz.

Itē ab actu vtutis. qđ no-
tat̄ ibi cū d̄r. Et factū est dū
oraret resplēdit facies ei⁹ si-
cut sol. Blo. Trāfiguratio eē
d̄r. q̄ tal' apparuit aplis qlis
futur⁹ est in iudicio. vb̄ i oēs
boni z mali visuri sūt ipm̄ iu-
dicē. vnus q̄sqz ad suam retri-
butionē. Nemo putet ipsuz
amississe corp̄is veritatē. z ac-
cepisse corp⁹ spūale vl' aereū.
vb̄ ei splēdor faciei z cādor
vestiū describit̄. nō suba tol-
lit̄. Trāfiguratio igit̄ splen-
dorē addidit non subtrahit.

Trāfiguratio angeli ē of-
fictosa sine obsequosa. Scđz
em̄ officia eoz ad q̄ mittunt̄
explēda. ita ē z sepe trāfigu-
ratio eoz. Nec plim̄is exem-
plis ptz Isido. Angli corpa
in q̄bz hoibz appareāt de sup-
no aere assumūt. solidamqz
speciē ex celesti elemēto idu-
cūt. p̄ quaz hūanis obrutib⁹
manifesti⁹ demōstrent̄. An-
geloz nomē officij est nō na-

ture. qm̄ em̄ d̄ celis ad annū/
ciāduz hoibz mittunt̄. ex ipsa
annūciatiōe angeli noiant̄.
Natura ei⁹ spūs sunt. z facie
eos incorruptibiles. nō na-
tura sed gr̄a z caritas sempī-
terna. Hi de q̄cunqz ordine
mittunt̄. in id silicudis et p̄-
prietat̄ officij trāfigurāt se
ad qđ mittunt̄. z ex eisdē offi-
cijs noia sortiunt̄ qđā ipoz.
Luc. i. Dissus est angelus
ga. zc. qđ iterptat̄ fortitudo
dei. vel p̄fortauit me de⁹. qđ
vtiqz officio suo debebat̄. s.
vt p̄fortaret v̄ginē ne ad insi-
tatos paueret affat⁹. Aug⁹. i
fmone. Castissimū marie v̄-
ginis vtez zc. Venit ad me
qđā magnus xpi parānym-
phus gabriel ille archange-
lus facie rutilās. veste coru-
scans zc. Ecce tal' trāfigura-
tio decuit tale officij. s. deco-
rem z pulchritudinē celestij
nuptiaz. Silr de raphaele
in Thobia. z lib. Mach. z i
multis alijs locz. vb̄ angeli
fm̄ sua officia se trāfigura-
bant. Trāfiguratio dia-
boli est iniq̄ta z dolosa. Ad
hoc em̄ in diuersas species
se trāfformat. vt diuersimo-
de noceat. p̄pter qđ diuersis
nominibz sue dolositati con-

gruentibus in sacra scriptura
nomina. **I**sidoro. Ideo diabo-
lus in sacris scripturis vehe-
menter. i. animal dicitur quia de celo la-
psus ad terras cecidit. **I**dem
leuiathan. i. serpens dicitur a quis
quia in maribus scli. volubili et
satis astutia. **A**uis propterea no-
minat. quia propter superbiam ad alta
sustollit. Et recte his tribus
vocalibus appellatur. quia propter suo
merito aere quasi auis propter carce-
re meruit. terram ut animal brutum
tuz. serpens ut in huius seculi
turbulento mari insana iacu-
letur fluctuatione. Ex eo etiam
quia propter membra sua. diabolus mali-
cia et dolum operatur. fortiter et vo-
cabula. ita ut quod singuli agunt
incitante illo. ipse noietur ex eo
Quem enim non decipit diabolus
unde animal est propter carnis luxuri-
am tentat unde serpens est cu-
piditatis ac nocendi malicia.
Quem autem nec sic decipit. insi-
diatur unde auis est. hec est sup-
bie ruina. Unde ei dolos
preparat. quos inueniat vias
per quas incautum decipiat. Sic
etiam sathanas. i. aduersarius
dicitur. **1** Cor. xi. Ipse enim satha-
nas transfiguratur se in angelum
lucis. Non est ergo magnus
si ministri eius transfigurantur
velut ministri iusticie. At-

tamen non semper permittitur
transfigurare se in id quod vult
Vellet enim semper angelicam
pulchritudinem assumere. quia
sub hac maxime posset noce-
re. sicut legitur in legenda san-
cti **B**artini. qui transfigura-
uit se in regem coronatum et
purpuratum. dicens se esse do-
minum iesum christum. **T**rans-
figuratio hominis est utilis et
fructuosa. et conuenit prelati.
ut sciant transfigurare in se
defectus et infirmitates sub-
ditorum. ut faciant eis sicut sibi
fieri vellent. sicut apostolus cum
diceret. **Q**uis infirmatur et
ego non infirmor etc. **1** Cor. i. **E**o-
rinth. iij. **H**ec autem fratres
transfiguravi in me et appo-
lo propter vos. ut in nobis di-
scatis ne supra id quod scriptum
est unus infletur pro altero.
Valde enim ad doctrinam pro-
ficat conformatio siue confi-
guratio statuum et conditionum
subditorum. **Q**uis enim prela-
tus debeat esse suspensus pro
cunctis in contemplatione. de-
bet tamen singulis esse con-
formis ex compassione. **U**nde
idem apostolus. **O**mnibus omnia
factus sum. ut omnes lucrifera-
cerem. iudeis factus iudeus tanquam
iudeus etc. **Q**uod exponens

Domínica III. in. xl.

Grego. in cura past. ait. Quod videlicet exhibebat aplos. non amittendo fidem. sed extendendo pietatem. ut in se personam in fidelium transfigurans. ex se merito disceret qualem alius misereri debuisset quantum? H illis impenderet. quod sibi ipse si ita esset impendi recte voluisset. Secundum quod unusquisque est. sic se transfiguratur ad alios. Prelatus si liberalis fuerit. cum subditis liberaliter agit. Contra si tenax etiam necessaria vice subtrahit. nec de quibus vel gratie vel consuetudini vel honestati concedit. et talis in locustam et in tonsores gregis se transfiguratur. Amos. vii. Et ecce fictor locuste in principio germinatum serotini imbris. et ecce post serotinum tonsores gregis etc. Sed dominus suos non derelinquit. imo nutrici gratie sue pro eis mandat. Sap. xvi. Propterea tunc omnia transfigurata omnium nutrici gratie tue deserviebant. Amen.

Dñica tertia in. xl. de epla

Ecce imi

tatores dei sic filii carissimi etc. Ephef. v. Quattuor sunt que faciunt nos imitatores dei. scilicet. humilitas

cordis. patientia tribulationis. pietas compassionis. benignitas dilectionis. Unum et. Si viuas humilis. patientis. pro. atque benignus. Esse dei poteris imitator quattuor ex his.

Notandum quod christus humilis erat corde. opere. et conversatione. De humilitate cordis eius dicitur Matthei. xxi. Discite a me. quia mitis sum et humilis corde. De humilitate operis Iohannis. xii. Si ego dominus et magister vestrum la. ve. pe. et vos debetis. al. al. la. pe. Hoc exemplum. scilicet. imitationis. dedi vobis. Pedes qui sunt ultima pars corporis signant extremum genus alicuius subministratio nis. quod vere humilis frater ab horrere non debet propter exemplum tanti capitis. De quo Iste lii. Desideravimus eum de. et no. vi. etc. De humilitate conversationis christi dicitur Luc. xxi. Ego autem in medio vestrum sum sicut quiimini. Redarguit hoc dominus attentionem maioritatis et ambitionem honoris. que orta fuerat inter discipulos primitivos. et sepe oritur in suos imitatores modernos. vix est enim aliquis etiam in parvulo conventu et ceterum fratrum que nihil esse velit et pro nihilo reputari. sicut illi que dicebant. ego quidem sum pauli. ego